

PARTNERUP

PARTNER UP Analysis Reports National level

Del. 2.2

Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them. [Project Number: 101087193]

Informācija par projektu

Akronīms	PARTNERIS
Nosaukums	Partnerības un ieinteresēto personu iesaistīšana prasmju pilnveides ceļos
Numurs	101087193
Apakšprogramma jeb KA	ERASMUS-EDU-2022-PI-FORWARD-LOT3
Tīmekļa vietne	https://partnerup-project.eu/

Kopsavilkums

Sekojošie nacionālie ziņojumi atspoguļo sākotnējās dokumentālās analīzes rezultātus, ko projekta partneri veica Horvātijā, Kiprā, Grieķijā, Itālijā, Latvijā un Rumānijā ar mērķi padziļināt faktisko stāvokli the iniciatīvas Upskilling Pathways (UP) īstenošanā.) katrā projektā valstī un ES līmenī.

Dokumentu analīze ļāva partneriem izpētīt un dalīties zināšanās par vairākiem ar UP iniciatīvu saistītiem aspektiem: likumdošanas konteksts un pasākumi, ieviestie galvenie pasākumi, plašas mērķgrupas, galvenie izaicinājumi mērķa grupu sasniegšanā, galvenie izaicinājumi prasmju novērtēšanā, pielāgotas mācīšanās nodrošināšana un iegūto prasmju apstiprināšana un atzīšana, dalībnieki, kas nodrošina prasmju pilnveides ceļus, sadarbības mehānisms.

Tas tika balstīts uz ieinteresēto personu ieguldījumu, neseno literatūras pārskatā un uz valsts/ES dokumentiem par pieaugušo izglītības un izglītības politiku un prasmju pilnveides ceļiem, ko publicējusi Eiropas Komisija vai izstrādājuši Eiropas tīkli/asociācijas.

Analīzes rezultāti veido pamatu projekta politikai un praksei.

ATTĪSTĪBAS KOMANDA

Silvija Liuti, Kjara Marčeta – FORMA.Azione srl

Mario Vučićs, Sandra Peteka, Mateja Mandiča, Ana Tomljanoviča – Profesionālās izglītības un apmācības un pieaugušo izglītības aģentūra (AVETAE)

Antonela Marjanušić, Tajana Marušić – Pieaugušo izglītības iestāde Dante

Ksantija Aristidu – KARTĒ

Mariana Matache, Maria Patrascu, Marin Matache - Eiropas pieaugušo izglītības asociācija

Alexios Kokkos, Dimitrios Patronas - Grieķijas pieaugušo izglītības asociācija

LIETOTĀJI: Asociatia Institu tul Bucovina

2023. gada septembris

Satura rādītājs

1 Ievads	5
2 Analīzes ziņojumi	7
Valsts analīze — Kipra	9
Atsauces	21

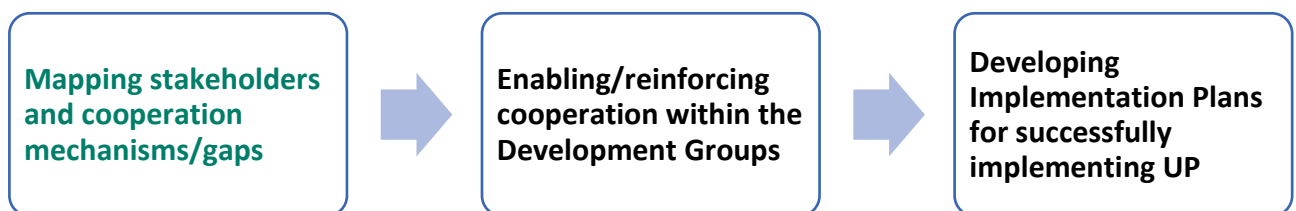
1 Ievads

Sekojošie nacionālie ziņojumi atspoguļo sākotnējās analīzes rezultātus, ko veica projekta partneri Horvātijā, Kiprā, Grieķijā, Itālijā, Latvijā un Rumānijā ar mērķi padziļināt faktisko stāvokli iniciatīvas Upskilling Pathways (UP) īstenošanā. katrā projektā Valsts un ES līmenī.

Konkrēti, analīze bija paredzēta, lai savāktu kvantitatīvus un kvalitatīvus datus un informāciju par:

- Iesaistītajām un neiesaistītajām ieinteresētajām pusēm,
- esošajiem sadarbības mehānismiem un struktūrām,
- nepilnības sadarbībā,
- laba prakse saistībā ar prasmju pilnveides ceļu ieviešanu UP partnervalstīs un ES līmenī,

lai **nodrošinātu pamatu projekta politikas un prakses darbam** .

Analīzes process ļāva partneriem izpētīt un dalīties zināšanās par vairākiem ar UP iniciatīvu saistītiem aspektiem :

- analizējot galvenos izaicinājumus UP ieviešanā, lai noteiktu sadarbības stiprās un vājās puses, identificētu esošās koordinācijas struktūras, trūkstošās ieinteresētās puses un to, kā tas ir ietekmējis regulāru īstenošanas procesu;
- iespējamo/noderīgo iesaistīto pušu saraksta kartēšana un analīze, lai skaidri parādītu to pievienoto vērtību un paredzamo ieguldījumu;
- definējot, kā tie var turpmāk veicināt UP ieviešanu.

Lai savāktu ļoti kvalitatīvus datus, analīze tiek veikta pēc divām dažādām metodoloģijām, kuru mērķis ir noteikt sadarbības nepilnības un identificēt iespējas stiprināt jau esošās pozitīvas/jēgpilnas attiecības un iesaistīt un iesaistīt trūkstošās un/vai jaunas ieinteresētās puses: **Desk. Analīze un ieinteresēto personu kartēšana** .

Desk **analīze** galvenokārt bija paredzēta, lai padziļinātu faktisko stāvokli UP iniciatīvas īstenošanā katrā projekta valstī un ES līmenī, pētot:

- tiesiskais konteksts un pasākumi;

- ieviesti galvenie pasākumi;
- uzrunātas plašas mērķa grupas;
- galvenie izaicinājumi mērķa grupu sasniegšanā;
- galvenās problēmas prasmju novērtēšanā, pielāgotas mācīšanās nodrošināšanā un iegūto prasmju apstiprināšanas un atzīšanas jomā;
- aktieri, kas nodrošina prasmju pilnveides ceļus;
- sadarbības mehānisms.

Tas tika balstīts uz neseno literatūras apskatu un valsts/ES dokumentiem par pieaugušo izglītības un izglītības politiku un prasmju pilnveides ceļiem, ko publicējusi Eiropas Komisija vai izstrādājuši Eiropas tīkli/asociācijas.

Ieinteresēto pušu kartēšana tika izstrādāta valsts līmenī, izmantojot dažādas aktivitātes:

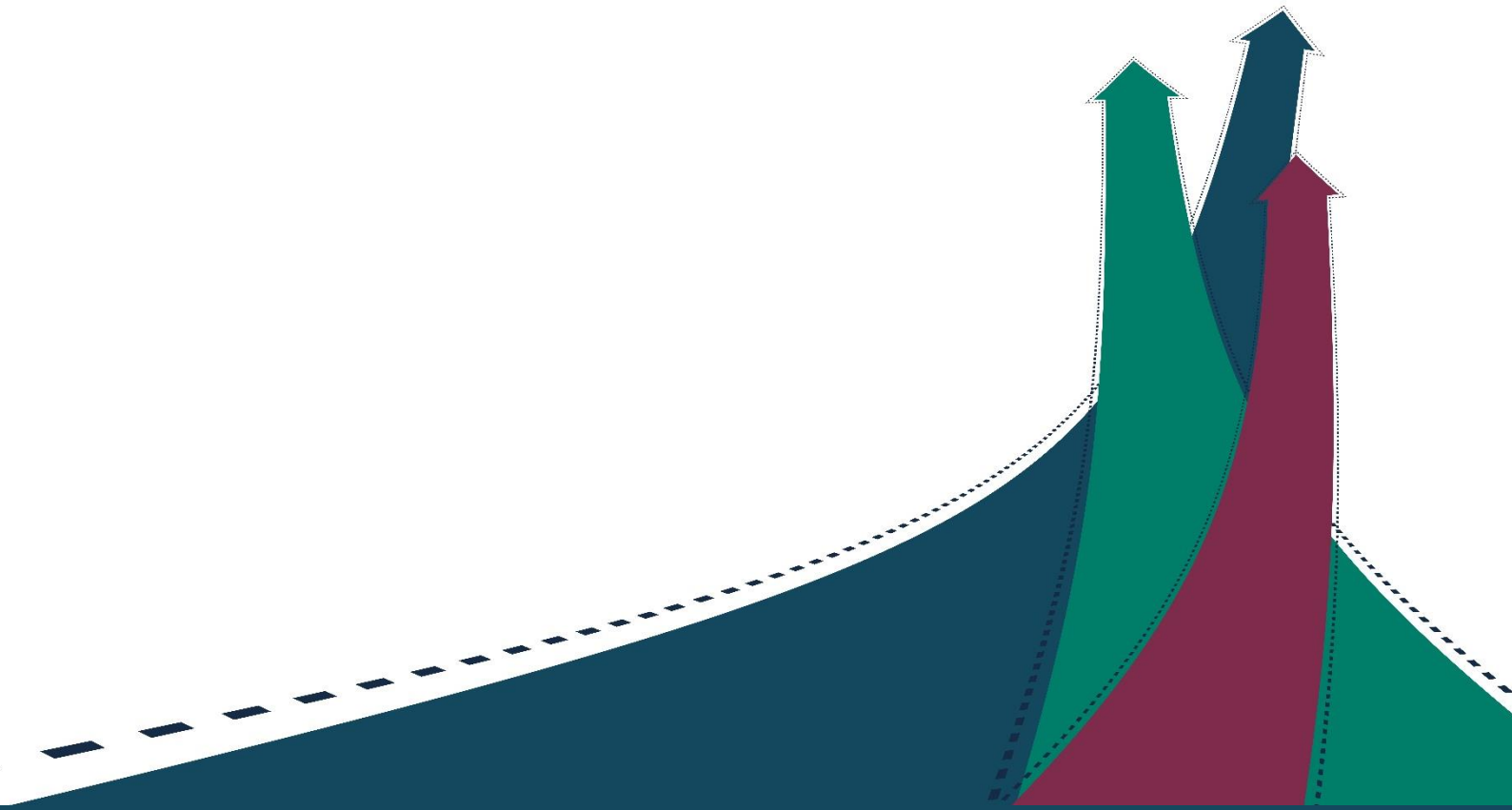
- **iekšējās refleksijas** partnerorganizācijā un/vai nacionālajā projekta komandā, kas izstrādātas, kolektīvi apspriežot prāta vētras par konkrētiem galvenajiem jautājumiem, lai būtu kopīgs skatījums uz galvenajām vajadzībām un mērķiem sadarbības attīstībai ar/starp ieinteresētajām pusēm;
- **fokusa grupas/intervijas** ar nacionālajām ieinteresētajām personām saskaņā ar kopējām pamatnostādnēm ar galveno mērķi, lai palīdzētu tām pašnovērtēt savu lomu prasmju pilnveides ceļos, to atbilstību un galveno ieguldījumu.

Pielietotās metodoloģijas rezultātā partneri/nacionālā komanda sagatavoja **valsts analīzes ziņojumu** un **ieinteresēto personu kartēšanas tabulu**, kā norādīts tālāk.

2 Analīzes ziņojumi

Attiecīgā valsts līmenī veikto analīžu pārskats

Country Analysis CYPRUS

Valsts analīze - Kipra

Valsts	Kipra
Atbildīgā organizācija/-as	CARDET – Izglītības tehnoloģiju pētniecības un attīstības centrs

Prasmju pilnveides ceļi katrā valstī: jaunākie rādītāji ieviešanā, galvenās mērķa grupas, izaicinājumi

Padomes ieteikums par prasmju pilnveides ceļiem: jaunas iespējas pieaugušajiem tika izdots 2016. gadā (“ieteikums”) un pārskatīts 2020. gadā plašākā Eiropas prasmju programmas ietvaros. Ieteikums ir politikas iniciatīva, kas aicina ES dalībvalstis attīstīties valsts stratēģijas un politikas, lai atbalstītu kvalifikācijas paaugstināšanu un pārkvalifikāciju, jo īpaši neaizsargātām personām un personām ar zemu kvalifikāciju. “Upskilling Pathways” mērķis ir dot cilvēkiem iespēju virzīties uz pāreju savā karjerā, jo īpaši ņemot vērā tehnoloģiskos sasniegumus un mainīgās darba prasības, izmantojot trīs posmu pieeju: prasmju novērtēšanu, pielāgotu mācību piedāvājumu un apstiprināšanu un atzišanu. Ieguldot prasmju uzlabošanā, indivīdi var uzlabot savu nodarbināmību, palielināt savu peļņas potenciālu un pielāgoties jaunām lomām vai nozarēm .

Kipra, tāpat kā daudzas citas ES dalībvalstis, var izvēlēties dažādus ieteikuma īstenošanas veidus, piemēram, kā daļu no esošajām mūžizglītības stratēģijām, izmantojot esošo pieaugušo izglītības politiku un tiesību aktus, kā atsevišķus izmēģinājuma projektus vai kā daļu no plašākām prasmju pilnveides programmām (Eiropas Komisija, 2019.).

Vēsturiski Kipra sāka likt uzsvāru uz pieaugušo izglītību un vispārēji attīstīt savu izglītības sistēmu pēc neatkarības iegūšanas no Lielbritānijas 1960. gadā. 1960. un 1970. gados pieauga pieaugušo izglītības un kvalifikācijas paaugstināšanas iespējas, valdībai kopā ar dažādām iestādēm un organizācijām izveidojot programmas un iniciatīvas pieaugušo vajadzību apmierināšanai. Kipras produktivitātes centra izveides mērķis 1973. gadā bija ar apmācību un attīstības programmu palīdzību uzlabot darbaspēka produktivitāti un prasmes. Kipras Universitāte, kas dibināta 1989. gadā, bija Kipras izglītības sistēmas orientieris, nodrošinot augstākās izglītības iespējas gan studentiem, gan pieaugušajiem izglītojamajiem. Kipras dalība Eiropas Savienībā (2004. gadā) ir vēl vairāk ietekmējusi tās pieaugušo izglītību un prasmju pilnveidi, atbalstot pieaugušo izglītības projektus, veicinot mūžizglītību, prasmju attīstību un nodarbināmību.

Lai risinātu šīs problēmas, Kipra turpināja īstenot politikas mērķus un reformas. Pagrieziena punkts pieaugušo izglītības sektorā Kiprā bija Nacionālās mūžizglītības stratēģijas 2007.–2013. gadam publicēšana, koncentrējoties uz šādiem pīlāriem:

- a) izglītības un apmācības sistēmu pieejamības veicināšana un saskaņotas saiknes starp izglītību, apmācību un darba tirgu.
- b) pētījumu uzsākšana par mūžizglītības sociālekonomiskajiem rezultātiem.

c) infrastruktūras uzlabošana mūžizglītības pasākumu uzlabošanai un d) efektīvu pārvaldības mehānismu un instrumentu izveide mūžizglītības sistēmās.

2012. gadā Ministru padome izveidoja Kipras kvalifikāciju ietvarstruktūru (CyQF), kurā tika pieņemti 8 Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmeņi. CyQF ietver Kipras Cilvēkresursu attīstības iestādes (HRDA) izstrādāto profesionālo kvalifikāciju sistēmu, kas ļauj apstiprināt un salīdzināt izglītojamo kvalifikāciju dažādās mūžizglītības aktivitātēs (formālās, neformālās un ikdienas). Tādējādi šī CyQF pieņemšana atvieglo izglītojamo mobilitāti, vienlaikus uzlabojot apmācību programmu un aktivitāšu kvalitātes nodrošināšanu (Cedefop, 2020a). Ir izveidota Nacionālā kvalifikāciju iestāde, kas vada CyQF ieviešanu operatīvā līmenī, savukārt CyQF padome ir izveidota konsultatīvā līmenī, lai atbalstītu sadarbību starp ieinteresētajām pusēm (Cedefop, 2020b). CyQF padome īpaši koncentrējas uz konsultācijām ar ieinteresētajām personām par CyQF izstrādi un ieviešanu, veicinot CyQF izplatīšanu un konsultējot Kipras Izglītības, kultūras un jaunatnes ministriju.

Izglītības, kultūras un jaunatnes ministrija (IZM) iattīstīja iespējas pieaugušajiem, lai iegūtu vidējo jeb pamatzglītību. Vakara ģimnāzija, vakara tehniskās skolas un jaunā modernā mācekļu apmācība (jaunākiem pieaugušajiem) ir ilustratīvi šo programmu piemēri. Neformālās izglītības programmas vada arī IZM Pieaugušo izglītības centri, piedāvājot dažādus kursus, taču nesniedzot oficiālu sertifikātu. Valsts tālākizglītības institūti nodrošina arī tādus kursus kā IKT, grāmatvedība, valodas. Pēdējie darbojas kā sagatavošanās nodarbības ārējo ieinteresēto personu novērtējumam (piemēram, IELTS vai Kembridžas IGCSE, ECDL vai ICT Europe personālajiem datoriem un tā tālāk). Vislielākā ietekme gadu gaitā ir bijusi Cilvēkresursu attīstības iestādei (HRDA), kas īsteno vairākas programmas, kas palīdz bezdarbniekiem atgriezties darba tirgū un sniedz viņiem mūžizglītības un attīstības iespējas. Subsīdijas uzņēmumiem un darba devējiem, lai nodrošinātu apmācību jaunajiem un esošajiem darbiniekiem, ļauj īstenot šīs programmas. Mūžizglītības pasākumos piedalījās vairāk nekā 45 000 izglītojamo, šim nolūkam 2018. gadā izlietojot 15,7 miljonus eiro. Tomēr izglītojamo skaits s un finansējums ir ievērojami mazāks tajās grupās, kurām ir lielākas vajadzības pieaugušo izglītības vajadzības (bezdarbniekiem un mazāk aktīviem pieaugušajiem).

Tomēr, neskatoties uz dažādu iniciatīvu attīstību pieaugušo izglītībā, Kipra joprojām atpaliek no citām ES dalībvalstīm. Kā aprakstīts jaunākajā Cedefop ziņojumā Kiprai (2021), Kipra saskaras ar dažādām problēmām saistībā ar skolēnu pamatprasmēm, pieaugušo digitālo prātību un digitālajām prasmēm, pieaugušo līdzdalību profesionālajā izglītībā un apmācībā un pieaugušo līdzdalību mūžizglītības pasākumos – minētajos jautājumos Kipras rādītāji ir zem ES vidējā līmeņa. Dažādi informācijas avoti Kipras kontekstā norāda uz to, ka trūkst iestādes, kas pārraudzītu visas pieaugušo izglītības aktivitātes, un nav mehānisma, kas uzraudzītu un novērtētu aktivitātes valsts līmenī mūžizglītības jomā (Cedefop, 2020; CyLLIS, 2022). Turklāt pieaugušo izglītības nozare šķiet sadrumstalota, ņemot vērā saskaņotu pārliecības procesu trūkumu. Turklāt tiek ziņots, ka trūkst sadarbības starp akadēmiskajām aprindām, pētniecību un uzņēmumiem, lai atbalstītu jauno absolventu prasmes un nodarbinātības iespējas, savukārt ir maz karjeras attīstības atbalsta un konsultāciju pakalpojumu, lai atbalstītu jauniešus un pieaugušos ar zemu kvalifikāciju.

Kipras Mūžizglītības stratēģijas (2021–2027) (CyLLIS, 2022) ieviešanas mērķis bija novērst šīs nepilnības, tiecoties “nodrošināt ilgtermiņa stratēģisku ietvaru uz zināšanām balstītas

sabiedrības attīstībai, kurā visiem iedzīvotājiem tiek nodrošinātas mācību iespējas, attīstīt zināšanas, prasmes un attieksmi, kas veicinās viņu personīgo un sociālo izaugsmi, profesionālo izaugsmi, sociālo iekļaušana, noturība un labklājība”. (CyLLIS, 2022: 6)

CyLLIS 2021.–2027. gada ziņojumā (6. lpp.) ir noteiktas četras stratēģiskās prioritātes un mērķi, kas jāsasniedz līdz 2027. gadam: a) izveidot pārvaldības, uzraudzības un novērtēšanas sistēmu, ietverot rīcības plānu izstrādi ar skaidri definētām ieinteresēto pušu lomām un pienākumiem; b) samazināt jauniešu bezdarbu un jaunatnes un darbaspēka kvalifikācijas paaugstināšanu /pārkvalificēšanu, nodrošinot ar tirgus vajadzībām saistītas mācību iespējas, vienlaikus liekot uzsvāru uz pieaugušo ar zemu kvalifikāciju prasmju uzlabošanu; c) palielināt pieaugušo līdzdalību mūžizglītībā, nodrošinot stimulus, novēršot šķēršļus un stiprinot saziņu; d) uzlabot pieaugušo izglītotāju un pasniedzēju profesionālo praksi, vienlaikus sniedzot atbalstu visu izglītības līmeņu pedagogiem, lai uzlabotu mūžizglītības prasmes. Kopumā CyLLIS mērķis ir radīt vajadzīgās sinerģijas starp dažādām pieaugušo izglītībā iesaistītajām pusēm, lai palīdzētu īstenot stratēģiskos mērķus. CyLLIS ir pievienots rīcības plāns, kurā iesaistītajām iestādēm ir paredzētas indikatīvas darbības un termiņi, kā arī vienota stratēģijas īstenošanas sistēma. Šie sasniegumi joprojām notiek.

ieinteresēto pušu sadarbība UP: veiksmīgi sadarbības mehānismi, trūkst ieinteresēto pušu un sadarbības nepilnības

ieinteresētās personas, kas piedalījās intervijās un fokusa grupu diskusijās, atklāja dažus veiksmīgus sadarbības mehānismus, kā arī vairākas nepilnības un problēmas, īstenojot prasmju pilnveides ceļus, kā arī pieaugušo izglītībā Kipras Republikā. Tie ir detalizēti apskatīti zemāk esošajās apakškategorijs.

1. Progress pieaugušo izglītībā un veiksmīgi sadarbības mehānismi

Daži dalībnieki atsaucās uz pieaugušo izglītības progresu, kas līdzīgi aprakstīts iepriekš sniegtajā pārskatā. Dažas ieinteresētās personas norādīja arī uz veiksmīgajiem sadarbības mehānismiem starp dažādām organizācijām. Piemēram, HRDA īsteno dažādas programmas (tostarp programmas pieaugušajiem ar zemu kvalifikāciju) sadarbībā ar Darba un sociālās apdrošināšanas ministriju, Kipras Produktivitātes centru, dažādiem IZM departamentiem, un dažas no tām noved pie darbinieku nodarbinātības. cilvēki privātās un sabiedriskās organizācijās. Tāpat Izglītības, sporta un jaunatnes ministrijas pārstāvji uzsvēra sadarbības centienus starp dažādām ieinteresētajām pusēm Kipras Mūžizglītības stratēģijas 2021.-2027.gadam izstrādes procesā.

2. Izaicinājumi un nepilnības

ieinteresētās personas sniedza viedokļus par daudziem izaicinājumiem un nepilnībām pieaugušo prasmju pilnveides ceļu īstenošanā, kā arī pieaugušo izglītībā kopumā.

2.1. Trūkumi un izaicinājumi pieaugušo izglītības nodrošināšanā

2.1.1. Definīcijas un konceptuālās neskaidrības pieaugušo izglītībā

a. Pieaugušo izglītības definīcija

Ieinteresētās personas atzīmēja konceptuālas neskaidrības par to, ko ietver pieaugušo izglītība. Pieaugušo izglītība Kiprā, kā arī visā pasaulē, ietver formālu, neformālu un ikdienas mācīšanos. Pieaugušo izglītība var ietvert arī pamata lasītprasmes un rēķināšanas prasmju apguvi, arod mācību, valodu apguvi, personības pilnveides kursus un tālākizglītību profesionālai izaugsmei. Visi šie dažādie pieaugušo izglītības virzieni un dažādie formāti rada neskaidrības par to, ko var uzskatīt par pieaugušo izglītību vai nē. Piemēram, universitātes (piemēram, Kipras Universitāte) piedāvā akadēmisko izglītību pieaugušajiem – studentiem. Tomēr viņi par akreditāciju var atzīt arī neformālu apmācību, kas iegūta ārpus universitātēm (piemēram, dalība konferencēs un apmācība). Tomēr viņi to neizplata studentiem, jo viņi dod priekšroku izglītošanai. Dažas ieinteresētās personas atzīmēja, ka konceptuālā neskaidrība par to, ko ietver pieaugušo izglītība, ir saistīta arī ar sadarbības trūkumu starp ieinteresētajām pusēm (sk. attiecīgo apakšsadaļu zemāk), kā rezultātā daži dalībnieki to raksturoja kā “sistēmisku problēmu”.

Vēl viena konceptuāla neskaidrība ir saistīta ar dažādiem pieaugušo izglītības filozofiskajiem virzieniem. Pieaugušo izglītība var ietvert uz kompetencēm balstītu izglītību pieaugušo izglītībā (piemēram, sk. Chappell et al., 2020), kuras pamatā ir praktisko, ar darbu saistītu prasmju un zināšanu attīstīšanas filozofija, kas ir tieši pielietojama darba vietā. Tas var ietvert arī mācīšanās filozofiju, kas uzsver mācīšanās nozīmi indivīda dzīves laikā, lai sniegtu pieaugušajiem plašāku prasmju kopumu, kas ļauj viņiem aktīvi piedalīties pilsoniskajā sabiedrībā (piemēram, sk. Aspin un Chapman, (2011) un Degener, 2001).

Kā atzīmēja dalībnieki, dažādu pieaugušo izglītības virzienu un teoriju pārpilnība zināmā mērā veicina neskaidrību par to, ko pieaugušo izglītība ietver Kipras kontekstā.

b. Pieaugušo ar zemu kvalifikāciju noteikšana un atbilstošu programmu veicināšana

Dažas ieinteresētās personas, jo īpaši tās, kas ir iesaistītas mācību materiālu sagatavošanā, apmācību organizēšanā un attiecīgo ES finansētu projektu vadīšanā, norādīja uz grūtībām, kā prezentēt un piedāvāt šīs apmācības/projektus, jo terminam “mazkvalificēti pieaugušie” ir atkāpe. Viņi arī minēja izaicinājumu, kā uzaicināt pasniedzējus piedalīties apmācības programmās, kas īpaši paredzētas “zemas kvalifikācijas pieaugušajiem”. Papildus šo terminu atkāpes elementiem šīs ieinteresētās personas minēja arī neskaidrību par to, ko ietver jēdziens “pieaugušie ar zemu kvalifikāciju”: vai tas attiecas uz cilvēkiem, kuri ir ieguvuši vidējo izglītību? Vai arī tas var attiekties uz cilvēkiem, kuriem, neskatoties uz to, ka viņi ir augstākās izglītības iegūšanas procesā vai tikko to pabeiguši, joprojām var trūkt pamata skaitļu, digitālo un lasītprasmes?

c. Digitālo prasmju noteikšana:

Dažas ieinteresētās personas atzīmēja pārpratumus jautājumā par to, ko ietver digitālās prasmes. Vai tās attiecas uz pamata digitālajām prasmēm, piemēram, informācijas meklēšanu tiešsaistē, saziņu pa e-pastu, videozvanu, tiešsaistes kalendāru izmantošanu, vai arī tās ietver tehniskās digitālās prasmes (piemēram, prasmes lietot konkrētu programmatūru, tiešsaistes banku sistēmu izmantošanu)?

d. 'prasmju' un 'kompetenču' definēšana:

Dažas ieinteresētās personas minēja arī neskaidrības saistībā ar terminu “prasmes” vai “kompetences” lietošanu. Neskatoties uz šo terminu atšķirībām, piemēram, prasmes ir specifiskākas un attiecas uz konkrētām spējām, darba prasībām, turpretim kompetencēm ir plašāks fokuss un tās var ietvert dažādas prasmes, ieinteresētās personas atzīmēja, ka Eiropā šos terminus var lietot savstarpēji aizstājot. Turklāt dažas ES valstis dod priekšroku “prasmēm” vai “kompetencēm”, bet piešķir tām vienu un to pašu nozīmi.

2.1.2. Pieaugušo neformālās un ikdienas izglītības rezultātu atzīšana

Visas iesaistītās ieinteresētās personas uzskatīja, ka neformālās un ikdienas izglītības rezultātu atzīšana pieaugušo izglītībā ir viens no sarežģītākajiem un izaicinošākajiem uzdevumiem pieaugušo izglītībā Kiprā un ārvalstīs. Kā atzīmēja interviju un fokusgrupu dalībnieki, Kiprā trūkst saskaņotas sistēmas pieaugušo izglītībā iegūtās apmācības novērtēšanai un atzīšanai, kā rezultātā katra organizācija sniedz savu kvalifikāciju. Tas ietekmē to cilvēku nodarbināmību, kuri izmanto dažādu organizāciju sniegto pieaugušo izglītības piedāvājumu, jo noteiktas organizācijas neatzīst citas Kipras organizācijas sertifikātu par tādiem pašiem mācību rezultātiem. Problēma ir dažādu Kiprā izsniegtu sertifikātu atzīšanas ārvalstīs. Piemēram, sertificēts HRDA pieaugušo izglītotājs Kiprā nevar izmantot šo sertifikātu, lai strādātu par pieaugušo izglītotāju ārzemēs. Kopumā Kipras kontekstā ieinteresētās personas ziņoja, ka valsts atzīta ir tikai tā profesionālo kvalifikāciju sistēma, kas piedāvā kvalifikāciju mazumtirdzniecības, tūrisma, ražošanas, būvniecības, frizētavas un citās nozarēs. Ieinteresētās personas ziņoja, ka, neraugoties uz dažiem semināriem un sanāksmēm, kas tika organizēti Kipras kontekstā, lai risinātu šo jautājumu (piemēram, Mūžizglītības stratēģijas koncepcijas izstrādes posmā), faktisku rezultātu nebija. Ieinteresētās personas atzīmēja, ka, lai gan lielākā daļa pieaugušo izglītībā iesaistīto iestāžu ir valsts iestādes, tās savstarpēji konkurē, cenšoties “izgudrot riteni no jauna”.

2.2. Izaicinājumi pieaugušo izglītības pārvaldībā

2.2.1. Sadarbības izaicinājumi

Vēl viens liels šķērslis pieaugušo izglītībā ir nozares sadrumstalotība, kā tas jau tika ziņots pārskatā par Kipras kontekstu. Gandrīz visas iesaistītās ieinteresētās personas uzskatīja, ka Kiprā nav organizētas, saskaņotas pieaugušo izglītības sistēmas; lielākā daļa organizēto pasākumu ir izkaisīti; apmācība var notikt, bet nesniedzot apstiprinājumu un akreditāciju, ko plaši atzīst ieinteresētās personas. Kāda ieinteresētā puse raksturoja šo parādību tā, it kā organizācijas, kas iesaistītas pieaugušo izglītībā, “piederētu dažādām pasaulēm”, un katra ir ieinteresēta savu interešu veicināšanā. Tā kā nav ietvara, kas noteiktu darbību loku, ko ieinteresēto pušu organizācija var veikt, rodas daudz pārklāšanās, kā arī domstarpības/konflikti starp ieinteresētajām personām, piemēram, par to, kurš saņems vislielāko finansējumu, kurš būs politikas stratēģiskais vadītājs. Minētais attiecas gan uz publisko, gan privāto sektoru. Ieinteresētās personas atzīmēja, ka pašlaik starp iesaistītajām pusēm (ministrijām, valstiskajām organizācijām, nevalstiskajām organizācijām) nav vienotas saziņas un sabiedriskās apspriešanas platformas, lai veicinātu sadarbību un informācijas apmaiņu. Saskaņotas pieaugušo izglītības sistēmas trūkums ietekmē arī aktivitāšu, stratēģiju un īstenošanas caurskatāmību, kavējot resursu

izplatīšanu un pārvaldību. Tas arī neveicina dažādu iestāžu sniegto darbību saskaņošanu, tostarp HRDA saskaņošanu ar Eiropas un nacionālajām aģentūrām un ieinteresētajām personām datu vākšanā, analizē un iesniegšanā par Kipru (piemēram, datu vākšana par pieaugušo vecumu, dzimumu, līmeni izglītība).

2.2.2. Finansēšanas izaicinājumi

Daudzas ieinteresētās personas izvirzīja arī finansēšanas problēmas. Kā viņi atzīmēja, šobrīd trūkst centralizēta finansējuma un resursu pieaugušo izglītības programmu attīstības un kvalitātes atbalstam. Šīs nozares attīstību veicina dažādi ES finansēti projekti un iniciatīvas, taču pēc finansējuma beigām to rezultāti nav ilgtspējīgi.

2.2.3. Izaicinājumi pieaugušo izglītotāju pieņemšanā darbā un izglītošanā

Ieinteresētās personas atzīmēja pieaugušo izglītotāju intereses trūkumu piedalīties apmācībās/sesijās, lai veicinātu pieaugušo ar zemu kvalifikāciju mācīšanos, jo trūkst stimulu (finansiālie, kredītpunkti/atzinība viņu karjeras attīstībai). Daudzi pieaugušo izglītotāji, neraugoties uz dažādu apmācību nodrošināšanu pieaugušajiem, neturpina HRDA akreditāciju, jo viņiem būs jāsedz izmaksas (800 eiro) no saviem līdzekļiem.

2.3. Piekļuves un līdzdalības barjeras

Lielākā daļa iesaistīto ieinteresēto personu atzīmēja vairākus šķēršļus, kas kavē pieaugušo ar zemu kvalifikāciju līdzdalību izglītībā un apmācībā. Tie ietvēra: 2.3.1.) šķēršļus piekļuvei pieaugušajiem ar zemu kvalifikāciju; 2.3.2.) prasmju vajadzību apzināšanu.

2.3.1. Šķēršļi piekļuvei pieaugušajiem ar zemu kvalifikāciju

Visas ieinteresētās personas minēja pastāvīgu nepilnību izglītībā pieaugušajiem ar zemu kvalifikāciju, proti, grūtības sasniegt un iesaistīt šo iedzīvotāju grupu. Kā atzīmēja dažas ieinteresētās personas, ņemot vērā, ka pieaugušajiem ar zemu kvalifikāciju nav pamata prasmju kopuma, tostarp digitālo prasmju, ir grūtības saņemt informāciju par pieejamajām apmācību iespējām, jo šie cilvēki nevar, piemēram, pilnībā izmantot tiešsaistes un sociālo mediju kampaņu sniegto informāciju

Papildus tam, ka šie pieaugušie nezina par pieejamajām mācību iespējām, viņiem ir arī finansiāli un laika ierobežojumi. Daudzos gadījumos pieaugušie ar zemu kvalifikāciju strādā tādās tautsaimniecības nozarēs (piemēram, mazumtirdzniecībā), kur darba devēji nepiedāvā saviem darbiniekiem iespēju saņemt apmācību darba laikā. Tāpēc vairumā gadījumu lielākā daļa šo pieaugušo, pat ja viņi ir informēti par pieejamām apmācībām, tās neapmeklē. Ieinteresētās personas arī konstatēja grūtības pieņemt darbā bezdarbniekus ar zemu kvalifikāciju, jo daudzi no viņiem nesaskata mācību lietderību, it īpaši, ja tā notiek tradicionālajā mācību formā mācību klasēs. Turklāt laika ierobežojumi galvenokārt bija šķērslis sievietēm, kuras parasti ir atbildīgas par mājāsaimniecību.

Visbeidzot - pastāv sociāla problēma saistībā ar pieaugušo bezdarbnieku ar zemu kvalifikāciju nodarbinātības veicināšanu darba tirgū. Kā atzīmēja ieinteresētās personas, neskatoties uz to, ka apmācību saņēma pieaugušie ar zemu kvalifikāciju, viņiem bija grūti atrast uzņēmumus, kas viņus nodarbinātu. Turklāt bija daudz gadījumu, kad pieaugušie ar zemu kvalifikāciju pēc darba tirgū pieprasītu specialitāšu apguves izvēlējās nestrādāt, dodot priekšroku valsts pabalstu saņemšanai.

2.3.2. Nepieciešamo prasmju noteikšana

Ieinteresētās personas novēroja neatbilstību starp prasmēm, ko pieprasa darba tirgus, un prasmēm, ko iegūst pieaugušie ar zemu kvalifikāciju. Piemēram, NVO (Attīstības institūta) veiktajā pētījumā, par ko intervijas laikā ziņoja tās pārstāvis, tika atklāts, ka četrās Eiropas valstīs cilvēki ziņoja par citu prasmju kopumu, kas nepieciešamas darbā, nekā darba devēju ziņoto prasmju kopums. Pētījumā īpaši norādīts, ka darbinieki vairāk uzmanības veltīja digitālajām un lasītprasmes prasmēm, turpretim darba devēji vairāk akcentēja starpnozaru prasmes (šoft skills”), kā arī dažas pamata lasītprasmes un digitālās prasmes.

2.4. Novērtēšanas un uzraudzības izaicinājumi

Pēc IZM pārstāvju domām, trūkst dažādu organizāciju pieaugušo izglītības pasākumu izvērtēšanas un uzraudzības. Tas atstāj sekas: a) uz piedāvāto programmu kvalitāti, jo nav sistemātiska veida, kā novērtēt, vai programmas atbilst paredzētajiem mērķiem un uzdevumiem; b) uz mācību programmu efektivitātes mērīšanu un to, vai ir sasniegti vēlamie izglītības rezultāti; c) uz resursu neatbilstošu sadali programmām, kas nenasniedz vēlamos rezultātus; d) uz piedāvāto programmu pielāgošanu, pamatojoties uz izglītojamo saņemtajām atsauksmēm un jauno labāko praksi pieaugušo izglītībā.

2.5. Problēmas, īstenojot ES politiku attiecībā uz prasmju pilnveides ceļiem

2.5.1. Situācijas apzināšanās izaicinājumi

Dažas ieinteresētās personas nezināja par šīs ES politikas pastāvēšanu, kā arī nezināja par politikā ietverto trīs posmu pieeju. Lielākā daļa ieinteresēto personu minēja, ka ES politikas ieteikums līdzīgā veidā, par ko ziņots iepriekšējā sadaļā, netiek īstenots kā atsevišķa darbība/aktivitāte pieaugušo izglītībā, bet tas zināmā mērā ir iekļauts daudzās programmās, kuru mērķauditorija ir pieaugušie ar zemu kvalifikāciju.

Piemēram, Kipras Cilvēkresursu attīstības iestādes (HRDA) pārstāvji aprakstīja dažādas programmas (vienam vai vairākiem uzņēmumiem), kā arī citas programmas, kas tiek piedāvātas, izmantojot Kipras nacionālo atveseļošanas un noturības plānu, kas koncentrējas uz pieaugušo izglītošanu par digitālajām prasmēm, “zaļajām prasmēm”, “zilajām prasmēm” un uzņēmējdarbības prasmēm.¹ Šīs programmas, lai gan nav tieši saistītas ar prasmju pilnveides ceļiem, ietver darbības/iniciatīvas, kas atbalsta pieaugušo ar zemu kvalifikāciju

¹Vairāk skatīt attiecīgo lapu HRDA mājaslapā [šeit](#).

izglītību. HRDA ieinteresētās personas arī ziņoja, kā viņi vada dažādus kursus, kas paredzēti konkrētu darba sektoru vajadzībām, piemēram, pavāriem, pārdevējiem un aprūpētājiem.

2.5.2. Izaicinājumi, izmantojot trīs soļu pieeju

Visu iesaistīto organizāciju dalībnieki minēja izaicinājumus, ar kuriem jāsaskaras, pieņemot trīs posmu pieeju:

- a. **Prasmju novērtējums:** ieinteresētās personas uzskatīja, ka ir grūti noteikt esošās prasmes un kvalifikācijas paaugstināšanas vajadzības pieaugušajiem ar zemu kvalifikāciju. Pieejamās apmācības/programmas parasti tiek veidotas otrādi, ti, tās ir paredzētas vai nu konkrētām nodarbinātības nozarēm, vai parasti pieaugušajiem ar zemu kvalifikāciju.
- b. **Mācību piedāvājums:** kā aprakstīts attiecīgajā ES politikā, šis solis attiecas uz mācību piedāvājuma sniegšanu, kas pielāgots pieaugušo izglītojamo dažādajām vajadzībām un apstākļiem. Šis solis, pēc lielākās daļas ieinteresēto personu domām, atkal ir izaicinājums Kiprai, atzīmējot pašreizējo programmu pielāgošanas un elastības trūkumu tādā veidā, kas atbalsta pieaugušo ar zemu kvalifikāciju personalizētās vajadzības.
- c. **Validācija un atzīšana:** šis solis ir cieši saistīts ar izaicinājumiem, kas aprakstīti iepriekš saistībā ar pieaugušo izglītības apstiprināšanu un atzīšanu. Izņemot profesionālo kvalifikāciju sistēmu Kiprā, kas atzīta tikai Kiprā, visā Eiropā trūkst saskaņotu sistēmu un sistēmu, lai novērtētu un atzītu šīs prasmes. Pēc apmācības saņemšanas persona var lūgt apstiprinājumu HRDA, pieprasot iestādei pārbaudīt, vai šī apmācība atbilst Kipras profesionālo kvalifikāciju kritērijiem/standartiem. Tomēr indivīds ir atbildīgs par turpmākas apstiprināšanas saņemšanu, kas nozīmē, ka tas netiek nodrošināts iepriekš, piedaloties apmācībā. Tāpat iestāde, kas piešķir subsīdijas apmācībām (HRDA) nepiešķir subsīdijas citu standartu (CISCO, ISO) eksāmeņiem. Turklāt ieinteresētās personas atzīmēja, ka, lai gan Pētniecības, inovāciju un digitālās politikas ministrijas vietnieks ir izveidojis tiešsaistes platformu, kas, šķiet, seko pirmajiem diviem soļiem, tajā nav iekļauts pēdējais posms - apstiprināšana un atzīšana.

Kopumā tas, ka programmas netiek piešķirtas kā "prasmju paaugstināšanai", veicina netiešu ES politikas īstenošanu, izmantojot trīs posmu pieeju.

3. Ieteikumi

Lai risinātu šīs problēmas, ieinteresētās personas sniedza dažādus ieteikumus, kas apspriesti turpmāk.

3.1. Ieteikumi par sadarbību starp ieinteresētajām personām:

Dažas ieinteresētās personas ierosināja izstrādāt *kopēju interaktīvu platformu ieinteresētajām personām*, kurā būs iespēja augšupielādēt/aprakstīt mācību iespējas, ko piedāvā viņu organizācija. Tādā veidā citas organizācijas būs informētas par pasākumiem, kas tiek piedāvāti

valsts līmenī, tādējādi ļaujot labāk saskaņot pieaugušo izglītībā iesaistītās puses. Līdzīgu procesu ir ierosinājusi Pētniecības, inovāciju un digitālās politikas ministrijas vietnieks.

3.2. Ieteikumi prasmju pilnveides ceļu ieviešanai

Daudzas ieinteresētās personas sniedza ieteikumus, kā risināt ar prasmju pilnveides ceļu ieviešanu saistītās problēmas.

Pirmkārt, ieinteresētās personas norādīja, ka ir svarīgi izstrādāt un nodrošināt apmācību, kas tieši attiecas uz attiecīgo ES politikas ieteikumu. Tas, no vienas puses, palielinās ieinteresēto personu un pieaugušo izglītojamo informētību par šo ES politiku un, no otras puses, ļaus to īstenot, pieņemot trīspakāpju pieeju.

Attiecībā uz trīspakāpju pieeju ieinteresētās personas sniedza konkrētus ieteikumus:

1. darbība. Prasmju novērtējums. Ieinteresētās personas norādīja, ka ir svarīgi veikt visaptverošu darba tirgus analīzi, lai noteiktu pašreizējās un turpmākās prasmju vajadzības.

2. solis. Mācību piedāvājums. Ieinteresētās personas atzīmēja, cik svarīgi ir nodrošināt pieaugušajiem izglītojamiem viņu vajadzībām pielāgotu apmācību. Uzskatīja, ka šī soļa veiksmīgai īstenošanai palīdz konsultācijas un atbalsts, elastīgas un alternatīvas mācīšanas metodes (skatīt sadaļu par labu praksi) un sadarbība ar uzņēmumiem, lai nodrošinātu, ka mācītās prasmes atbilst nozares vajadzībām.

3. darbība. Apstiprināšana un atzīšana. Ieinteresētās personas atzīmēja, cik svarīgi ir izveidot kopīgu apstiprināšanas un atzīšanas sistēmu, ar kuru var dalīties un ko varētu atzīt iesaistītās ieinteresētās personas. Tādā veidā izglītojamajiem tiks nodrošinātas iespējas novērtēt un atzīt savas prasmes un kompetences.

3.3. Priekšlikumi pieaugušo izglītotāju profesionālajai pilnveidei

Ieinteresētās personas ieteica tālāk veicināt pieaugušo izglītotāju profesionālo pilnveidi, nosakot konsekvētus standartus, kvalifikācijas un profesionālās pilnveides iespējas, lai nodrošinātu kvalitatīvu mācīšanas un mācīšanās pieredzi pieaugušo izglītības programmās.

3.4. Ieteikumi informatīvajām aktivitātēm

Ieinteresētās personas uzskatīja, ka informatīvie pasākumi ir būtiski, lai nodrošinātu piekļuvi informācijai pieaugušajiem ar zemu kvalifikāciju. Šo aktivitāšu mērķis ir veicināt sabiedrības izpratni par pieejamajām mācību iespējām, kā arī par ieguvumiem no prasmju pilnveides individuālam un sabiedrībai (sociāliem, ekonomiskiem, emocionāliem). Kā atzīmēja viena HRDA ieinteresētā puse, ir svarīgi, lai būtu daudz un viegli pieejama informācija par pieejamajām apmācību iespējām, kas piesaistīs cilvēkus, nevis sniegtu informāciju, par ko cilvēkiem būs jāmeklē sīkāka informācija. Ieinteresētās personas atzīmēja, cik svarīgi ir organizēt, piemēram, valsts mēroga kampaņas un informācijas dienas visām pieaugušo izglītībā iesaistītajām pusēm.

3.5. Ieteikumi par finansējumu

Dažas ieinteresētās puses – galvenokārt HRDA pārstāvji – ierosināja nodrošināt *centralizētu* finansējumu, stimulus vai subsīdijas, lai atbalstītu izglītojamās piekļuvi prasmju pilnveides ceļiem. Ņemot vērā, ka pašlaik finansējums tiek piešķirts konkrētām organizācijām, kuras bieži konkurē ar citiem pieaugušo izglītojamiem, šīs ieinteresētās puses uzsvēra, cik svarīgi ir

nodrošināt centralizēto finansējumu, kas tiks piešķirts dažādām organizācijām atbilstoši to veiktajām aktivitātēm. Tādā veidā tas novērsīs arī to pašu darbību dubultu finansēšanu, ko veic dažādas, pieaugušo izglītības pakalpojumus sniedzošas, organizācijas.

3.6. Ieteikumi novērtēšanai un uzraudzībai

IZM pārstāvji uzsvēra, ka ir svarīgi izveidot stabilus vērtēšanas un uzraudzības mehānismus, lai nodrošinātu viņu pieaugušo izglītības programmas efektivitāti un atbilstību.

Papildinformāciju skatiet sadaļā **Ieinteresēto personu kartēšanas tabula** [šeit](#)

Kvalitatīva informācija par analīzes procesu

Lielākā daļa ieinteresēto personu interviju/fokusa grupu diskusiju laikā izrādīja pesimismu attiecībā uz pieaugušo izglītību Kiprā, kā arī uz prasmju pilnveides ceļu ieviešanu iepriekš minēto problēmu dēļ. Neskatoties uz to, ka lielākā daļa — ja ne visi — vēlējās veikt darbības, lai veicinātu prasmju pilnveides ceļu ieviešanu, viņi atzīmēja vairākus iepriekš uzskaitītos šķēršļus/problēmas pieaugušo izglītībai Kiprā, galvenokārt uzsverot sadarbības mehānismu trūkumu starp iesaistītajām pusēm. Arī tas, ka Kiprā nesen tika izstrādāta Mūžizglītības stratēģija, taču līdz šim tā nav radījusi reālas izmaiņas un rezultātus, tas vēl vairāk veicināja ieinteresēto pušu pesimismu, ka ar laiku nekādas būtiskas izmaiņas pieaugušo izglītībā nenotiks.

Ieinteresēto pušu analīze ietekmēja attiecības ar ieinteresētajām pusēm, jo fokusa grupu diskusijas un intervijas nodrošināja kopīgu sistēmu, lai apspriestu un izstrādātu pieaugušo izglītības jautājumus. Dažas ieinteresētās personas izrāda vēlmi risināt dažas problēmas. Tomēr šī pozitīvā attieksme galvenokārt tika pausta personiskā, nevis institucionālā līmenī, jo trūka sadarbības mehānisma starp ieinteresētajām personām un atšķirīgās stratēģijas/prakses apstiprināšanai un atzīšanai, kas tika uzskatītas par galvenajiem šķēršļiem pieaugušo izglītībai Kiprā. .

Labas prakses

Nemiet vērā, ka "labā prakse" šajā kontekstā ir definēta kā stratēģijas, pieejas un/vai darbības, kas pētījumos un/vai novērtējumos ir pierādījušas, ka tās ir efektīvas, efektīvas, ilgtspējīgas un/vai pārnesamas un kuras droši noved pie vēlamā rezultāta. atbalstot ieinteresēto pušu identificēšanu, iesaistīšanu, apņemšanos, kā arī sadarbību starp tām, īpaši atsaucoties uz UP iniciatīvu. Labā prakse var būt vietēja, reģionāla, valsts vai starptautiska.

Ieinteresētās personas datu vākšanas laikā sniedza dažas labas prakses/ieteikumus, kas ir izrādījušies efektīvi, ilgtspējīgi un/vai pārnesami.

1. Pieaugušo izglītojamo ar zemu kvalifikāciju iesaistīšana mācību procesā

Daudzas ieinteresētās personas (galvenokārt pieaugušo apmācībā iesaistītās) kā labu praksi atzīmēja pieaugušo ar zemu kvalifikāciju izglītojamo iesaistīšanu mācību procesā, izmantojot alternatīvas mācīšanās metodes. Tie ietvēra:

- nodarbības, kas tiek vadītas ārpus parastās mācīšanās robežām (piemēram, klasē),

- nodarbības, kas tiek vadītas audzēkņu darba telpā,
- nodarbības, iesaistot izglītojamos praktiskās darbībās,
- mācību vizīšu organizēšana,
- nodarbības, kurās izmanto pieejas “mācīšanās darot” un “mācīšanās līdzdalībā”.

Ieinteresētās personas tos visus augstu novērtēja, vienlaikus atzīmējot, ka tas ir vēlamais mācību veids, kam seko ² arī Tehniskās un profesionālās izglītības un apmācības pārvalde.

Ieinteresētās personas arī uzsvēra, cik svarīgi ir pieņemt universālā mācīšanās dizaina (UDL) pieeju pieaugušo ar zemu kvalifikāciju mācību procesā, jo šī pieeja piedāvā elastību un sniedz lielākas iespējas izglītojamajiem iesaistīties mācību materiālā.

2. Apstiprināšana un atzīšana

Kā aicina Eiropas Komisija³, ieinteresētās personas ierosināja piedāvāt mikroakreditācijas datus īsāku kursu apstiprināšanai; vienotas apstiprināšanas un atzīšanas sistēmas izveide, kas ir atzīta gan valsts, gan Eiropas līmenī.

3. Pieaugušo mācībām nepieciešamās prasmes

Dažas ieinteresētās personas izmantoja iepriekšējos pētījumus un praksi par vissvarīgākajām prasmēm, kas nepieciešamas darba tirgū, ko pieņēmuši tādi starptautiski uzņēmumi kā Google. Kā atzīmēja dažas ieinteresētās personas, šie uzņēmumi vairāk uzmanības pievērš starpnozaru (“soft skills”), nevis akadēmiskajām prasmēm, jo tās tiek uzskatītas par būtiskām, lai cilvēki strādātu komandā. Tāpat kāda ieinteresētā persona atzīmēja rezultātus, kas gūti nesenā aptaujā četrās Eiropas valstīs, kas tika veikta Erasmus+ projektu vajadzībām. Šis pētījums norādīja, ka darba devējiem ir vajadzīgas tādas prasmes kā komunikācijas prasmes, digitālās prasmes un angļu valodas prasmes.

Attīstības grupu prioritātes

Ņemot vērā iepriekš minēto diskusiju, šķiet, ka attīstības grupām par prioritātēm ir jānosaka šādas dimensijas:

1. **Koncentrēties uz sadarbības mehānismu stiprināšanu starp ieinteresētajām pusēm:** mēs varētu apspriest ar ieinteresētajām pusēm sadarbības veidus veiksmīgai prasmju pilnveides ceļu īstenošanai, izveidot konsultatīvās padomes/darba grupas, kas būtu atbildīgas par stratēģiju izstrādi, ieviešanu un uzraudzību, un īpaši koncentrēties uz veidiem sadarbību, lai pieņemtu trīs soļu pieeju.

²Plašāku informāciju skatiet [vietnē http://www.moec.gov.cy/dmteek/en/index.html](http://www.moec.gov.cy/dmteek/en/index.html)

³Plašāku informāciju skatiet [vietnē https://education.ec.europa.eu/education-levels/higher-education/micro-credentials](https://education.ec.europa.eu/education-levels/higher-education/micro-credentials)

2. **Apspriet saskaņotāku politiku izstrādi:** ieinteresētās puses var apspriet, kā veicināt saskaņotākas pārvaldības sistēmas izveidi pieaugušo izglītībā, kas nodrošina veiksmīgu UP ieviešanu.
3. **Pārrunāt veidus, kā palielināt līdzdalību:** attīstības grupas var apspriet veidus, kā palielināt līdzdalību, īpaši pievēršoties neaizsargāto grupu un to personu līdzdalībai, kurām trūkst pamata digitālo prasmju. Konkrēti jautājumi, kurus var apspriet, var ietvert izplatīšanas plāna izstrādi, informācijas dienu un valsts mēroga kampaņu organizēšanu un vispārēju veidu meklēšanu, kā palielināt piekļuvi informācijai.
4. **Apspriet apstiprināšanas un atzīšanas dimensiju:** ieinteresētās personas var izmantot citu valstu labo praksi un apspriet, vai šie gadījumi var būt piemērojami pašreizējā kontekstā un kā to darīt. Ieinteresētās personas var arī darīt zināmu savā organizācijā izmantoto apstiprināšanas un atzīšanas sistēmu un apspriet, vai/kā viņu organizācija var arī atzīt apmācību un akreditāciju, ko saņēmusi cita vietēja vai starptautiska organizācija. Turklāt ieinteresētās puses var apspriet veidus, kā izstrādāt kvalifikāciju atzīšanas un akreditācijas mehānismu, kas līdzīgs augstākajā izglītībā izmantotajam.
5. **Apspriet finansiālo atbalstu:** ieinteresētās personas var apspriet finansiālu stimulu vai subsīdiu nodrošināšanu, lai atbalstītu izglītojamās piekļuvi prasmju pilnveides ceļiem - piemēram, stipendijas, dotācijas vai darba devēja finansētas mācību programmas.
6. **Pārrunāt neformālās izglītības nozīmi pieaugušo izglītībā:** ieinteresētās personas var apspriet neformālās izglītības prakses lomu pieaugušo izglītībā un to pozitīvo ietekmi uz mācīšanos (piemēram, piedāvājot elastīgumu, mērķtiecīgu un atbilstošu mācīšanos, sniedzot ieguldījumu mūžizglītībā, sniedzot iespēju sociālā integrācija).

Atsauces

Aspin, DN un Chapman, JD (2011) "Ceļā uz mūžizglītības filozofiju". *Otrajā starptautiskajā mūžizglītības rokasgrāmatā* (3.-35. lpp.). Dordrehta: Springera Nīderlande.

Cedefop (2020a) " *Nacionālo kvalifikāciju ietvarstruktūru attīstība Eiropā 2019. Kvalifikāciju ietvarstruktūras: pārredzamība un pievienotā vērtība galalietotājiem* " .

Luksemburga: Publikāciju birojs. Iegūts no

<http://data.europa.eu/doi/10.2801/105773>

Cedefop (2020b) " *Eiropas NKI saraksts 2020: Kipra* " . Luksemburga: Publikāciju birojs.

Iegūts no: [https://www.cedefop.europa.eu/files/cyprus -](https://www.cedefop.europa.eu/files/cyprus_-_european_inventory_on_nqf_2020.pdf)

[_european inventory on nqf 2020.pdf](https://www.cedefop.europa.eu/files/cyprus_-_european_inventory_on_nqf_2020.pdf)

Chappell, C., Gonczi, A. and Hager, P. (2020) "Uz kompetencēm balstīta izglītība". In *Understanding pieaugušo izglītība un apmācība* (191.-205. lpp.). Routledge.

CyLLIS [Kipras mūžizglītības stratēģija] (2022). " Kipras mūžizglītības stratēģija 2021.–2027. gadam " , Nikosija.

Degener, SC (2001) "Kritiskās pedagoģijas izpratne pieaugušo lasītprasmes izglītībā".

Ikgadējais pieaugušo izglītības un lasītprasmes pārskats , 2 (1), 26-62.

Eiropas Komisija (2019) " *Padomes ieteikums par prasmju pilnveides ceļiem: jaunas iespējas pieaugušajiem. Īstenošanas pasākumu izvērtēšana* . Brisele: Eiropas Komisija.